

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**
NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:

вул. Горького, 7а, м. Київ, 01007, Україна

Адреса для листування:

вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна

Код єДРПОУ 38684025

бум. № 3/5
д/р 15.01.23 р.

**Міністру юстиції України
Денису МАЛЮСЬЦІ**

Шановний Денисе Леонтійовичу!

Нотаріальна палата України (далі - НПУ) висловлює Вам свою повагу і звертається із наступним.

Відповідно до ч. 5 та ч. 7 ст.1 Закону України «Про нотаріат» (далі – Закон) у сільських населених пунктах нотаріальні дії, передбачені статтею 37 Закону, вчиняються уповноваженими на це посадовими особами органів місцевого самоврядування.

Посвідчення довіреностей, прирівняних до нотаріальних, може провадитись особами, вказаними у статті 40 Закону.

Згідно абзацу четвертого статті 245 Цивільного кодексу України довіреність особи, яка проживає у населеному пункті, де немає нотаріусів, може бути посвідчена уповноваженою на це посадовою особою органу місцевого самоврядування, крім довіреностей на право розпорядження нерухомим майном, довіреностей на управління і розпорядження корпоративними правами та довіреностей на користування і розпорядження транспортними засобами.

У відповідності до статті 1251 Цивільного кодексу України, якщо у населеному пункті немає нотаріуса, заповіт, крім секретного, може бути посвідчений уповноваженою на це посадовою особою відповідного органу місцевого самоврядування.

У зв'язку з проведенням реформи децентралізації відбулося укрупнення територіальних громад. Сільські, міські та селищні ради у великій кількості припинили діяльність, як юридичні особи. Натомість, розпочали свою роботу новостворені територіальні громади.

З початком роботи новостворених територіальних громад відбувається взаємодія нотаріату та посадових осіб органів місцевого самоврядування із взаємним прийняттям документів, їх правовим аналізом та узагальненням проблематики, що потребує вирішення та правового регулювання.

За результатами надходження питань з регіонів України та проведених спільних заходів НПУ зазначає:

+380 (44) 230-72-75

office@npu.ua

при.ua

1. Склалася хибна практика, що архіви нотаріальних документів, посвідчених або виданих посадовими особами органів місцевого самоврядування, які припинили діяльність (ліквідовані), а також документи їх нотаріального діловодства не передаються до державних нотаріальних архівів, а передаються новоствореній територіальній громаді без належних правових підстав або місцевим державним архівам (не нотаріальним). Більше того, така передача фактично здійснюється без належних правових підстав або навіть оформлення відповідних документів.

Вказане тягне за собою втрату архівних фондів державних нотаріальних архівів, які є складовою частиною Національного архівного фонду і здійснюють тимчасове (до 75 років) зберігання нотаріальних документів.

Крім того, відбувається порушення вимог до оформлення та зберігання нотаріальних документів, їх строків, забезпечення нотаріальної таємниці та захисту від стороннього доступу з метою крадіжки або знищення.

Особливо гостро постала проблема порушення усіх вимог щодо доступу до документів, що становлять нотаріальну таємницю, видачі дублікатів або архівних копій заповітів з порушенням Правил ведення нотаріального діловодства та перевищеннем повноважень старост або інших посадових осіб органів місцевого самоврядування, на яких покладено обов'язок вчинити нотаріальні дії.

У зв'язку з цим, НПУ клопоче перед Міністерством юстиції України про необхідність вжиття заходів для організації роботи по оперативній передачі архівів нотаріальних документів та документів нотаріального діловодства сільських, селищних, міських рад, які ліквідовані та припинили діяльність як юридичні особи, до відповідних державних нотаріальних архівів. До врегулювання вказаного питання необхідно залучити державні нотаріальні архіви та надати відповідні роз'яснення органам місцевого самоврядування.

2. Склалася проблематика у належному документальному оформленні покладання повноважень з питань вчинення нотаріальних дій та дій, прирівняних до нотаріальних, на посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Зокрема, без прийняття належних рішень компетентним органом територіальної громади про таке делегування. Наявні поширені випадки вчинення нотаріальних дій та прирівняних до нотаріальних дій виконуючими обов'язків старости або посадової особи, адміністратором центру надання адміністративних послуг, посадовою особою, що не входить до виконавчого органу. Таке порушення компетенції тягне за собою визнання недійсними в цілому заповітів, довіреностей, свідоцтв про право на спадщину, правочинів з майном, втрату майна.

З метою врегулювання даного питання та припинення хибної практики, НПУ просить надати офіційні роз'яснення для органів місцевого самоврядування та нотаріусів щодо:

-вимог до посад посадових осіб територіальних громад, які надають право на покладення таких повноважень на осіб, що їх займають,

-комpetенції та порядку прийняття рішення щодо такого делегування,

-неприпустимості вчинення нотаріальних дій виконуючими обов'язки або заступниками, адміністраторами центрів адміністративних послуг, іншими категоріями працівників органів місцевого самоврядування.

3. Окремо просимо надати офіційні роз'яснення з наступних питань:

-чи має право староста або інша посадова особа органу місцевого самоврядування, на яку покладені повноваження з питань вчинення нотаріальних дій, видавати дублікати та копії заповітів, посвідчених посадовими особами ліквідованих органів місцевого самоврядування, оскільки такі заповіти підлягають обов'язковій передачі до державних нотаріальних архівів та видачі державними нотаріусами архівів;

-чи мають право посадові особи органів місцевого самоврядування посвідчувати прирівнювані до нотаріальних довіреності для осіб, які проживають у населеному пункті, якщо в такому сільському населеному пункті зареєстрована приватна нотаріальна діяльність або наявна функціонуюча державна нотаріальна контора за наявності умови в статті 245 Цивільного кодексу України про відсутність нотаріуса;

-чи мають право посадові особи органів місцевого самоврядування посвідчувати заповіти (крім секретних), якщо в такому сільському населеному пункті зареєстрована приватна нотаріальна діяльність або наявна функціонуюча державна нотаріальна контора за наявності умови в законодавстві про відсутність нотаріуса у статті 1251 Цивільного кодексу України;

-чи мають право посадові особи органів місцевого самоврядування, на які покладено повноваження з вчинення нотаріальних дій, при посвідченні довіреностей, які прирівнюються до нотаріально посвідчених, посвідчувати їх для осіб, які не проживають в такому населеному пункті;

-до якої категорії належать селища міського типу: «сільські населені пункти» чи «міські населені пункти»;

-як визначається місце вчинення нотаріальної дії у разі її вчинення посадовою особою органу місцевого самоврядування:

а) за місцезнаходженням юридичної особи територіальної громади за даними ЕДР,

б) за адресою робочого місця старости в старостинському округі,

в) за адресою приміщення, визначене органом місцевого самоврядування при покладанні повноважень на посадову особу, що використовується територіальною громадою на праві власності або користування;

Вказані визначення необхідні для з'ясування компетенції посадових осіб з питань вчинення нотаріальних дій та прирівняння до нотаріальних дій, попередження створення нікчемних або недійсних документів громадянам.

-чи зобов'язаний староста при вчиненні нотаріальних дій на виклику дотримуватися меж старостинського округу;

-чи може посадова особа органу місцевого самоврядування, на яку покладено повноваження з вчинення нотаріальних дій або прирівняніх

нотаріальних дій, мати робоче місце та вчиняти такі дії за межами території, на яку поширюються повноваження відповідного органу місцевого самоврядування та умови Цивільного кодексу України.

4. В період дії воєнного стану стали численними зверненнями до нотаріусів громадян (повірених) для здійснення реєстрації вже посвідченої посадовими особами органів місцевого самоврядування довіреності (що є обов'язковим) в Єдиному реєстрі довіреностей. Як правило, виконкоми таких органів місцевого самоврядування виїхали із окупованих територій і працюють в межах своїх областей, але в містах, де є нотаріуси.

Просимо надати роз'яснення чи мають право вчиняти нотаріальні дії за таких умов посадові особи органів місцевого самоврядування у містах, де працюють нотаріуси, якщо фактично територія їх територіальних громад знаходиться в окупації?

НПУ та нотаріуси на місцях постійно проводять роботу із інформуванням таких посадових осіб щодо питань нотаріату, семінари, тренінги, діляться зразками документів. Спільно узгоджені відповіді на ці питання дозволять надати належну підтримку професійним фахівцям на місцях та сприяти законності, безспірності вчинюваних нотаріальних дій у цей складних час.

З повагою,

Президент

Володимир Марченко

